

## **Формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку: основні завдання та шляхи їх реалізації**

Соціально громадянська компетентність - це здатність дитини виявляти особистісні якості, соціальні почуття, любов до Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямованості на поліпшення спільного життя.

Результат сформованості соціально -громадянської компетентності засвідчує ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і обов'язків, прав інших:

- ☐ наявність уявлень про правила та способи міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми;
- ☐ вміння дотримуватись цих правил у соціально-громадянському просторі;
- ☐ ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур.

Індикаторами сформованості соціально-громадянської компетентності є емоційно-ціннісне ставлення дітей до суспільних подій та явищ, засвоєння ними системи знань про соціальне життя та навички, які демонструють здатності до соціальної активності та взаємодії дитини з людьми, що її оточують.

### **Основні завданнями формування соціально-громадянської компетентності дошкільників:**

- ☐ формування любові до рідного краю (причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, села, міста);
- ☐ формування духовно-моральних взаємин;
- ☐ виховання любові до культурного спадку свого народу (звичаї, традиції, цінності українського народу);
- ☐ навчання рідної мови;
- ☐ формування знань про державні та народні символи;
- ☐ формування почуття власної гідності, як представників свого народу, поваги до своїх національних особливостей;
- ☐ толерантне ставлення до представників інших національностей, інших країн;
- ☐ формування знань про правила поведінки і спілкування, що є загальноприйнятними у суспільстві.

Виховати соціально-компетентного громадянина складно, проте автори Базового компоненту зазначають, що у дошкільників потрібно неодмінно **формувати соціально-громадянську компетентність у різних видах діяльності:**

- ☐ ігровій;
- ☐ комунікативній;
- ☐ здоров'язбережувальній;
- ☐ художньо-естетичній;
- ☐ пізнавально-досліджувальній.

**В ігровій діяльності** у дітей дошкільного віку потрібно:

- ☐ формувати інтерес до взаємодії з однолітками та активність у колективних іграх;
- ☐ виховувати повагу до партнерів по грі, їхніх прав;
- ☐ збагачувати уявлення про соціальні стосунки; знання про себе, свою сім'ю, Батьківщину, звичаї та традиції українців;
- ☐ вчити висловлювати свою думку, знаходити компроміс, дотримуватися правил, активно діяти, бути відповідальними, оцінювати погляди інших, поважати права інших, пробачати та просити вибачення.

Батьки дітей постійно повинні долучатись до ігор своїх дітей, сприяти розвитку творчих ігор шляхом збагачення соціального досвіду дитини (проведення свят, спільних прогулянок, екскурсій, подорожей) з обов'язковим обговоренням вчинків, поведінки, емоцій дитини, персонажів книжок, казок, мультфільмів.

**У комунікативній діяльності** важливо сприяти усвідомленню дітьми етики людських взаємин, відмінностей між людьми; виховувати людяність, справедливість та почуття власної гідності, як представника українського народу, громадянина України; вчити називати і вербалізувати основні поняття, нав'язані життям людини серед інших.

**Завдання батьків** – сформувати у дітей вміння дотримуватися правил і способів міжособистісної взаємодії у соціально-громадянському суспільстві:

- ☐ вчити звертатися по допомогу до однолітків та знайомих;
- ☐ отримувати задоволення від надання допомоги іншим;
- ☐ надавати можливість дітям у прийнятті правил співжиття в родині, моделювати життєві ситуації самостійно для формування готовності до посильної участі в демократичних процесах, що відбуваються у дитячих осередках.

**У здоров'язбережувальній діяльності** необхідно:

- ☐ формувати у дітей ставлення до життя і здоров'я, як до найвищої людської цінності, вміння неупереджено ставитися до дітей з особливими освітніми потребами, підтримувати їх і допомагати;
- ☐ збагачувати знання дітей щодо фізичної, психічної та соціальної сфер здоров'я та важливості здорового способу життя, розуміння безпечної поведінки у природньому та соціальному середовищах.

Батьки мають обговорювати з дитиною різні моделі, приклади здоров'язбереження, використовувати власний досвід; оптимістично ставитись до труднощів і разом долати їх, радіти за успіх своїх та інших людей.

**У художньо-естетичній діяльності** потрібно виховувати у дітей ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу та інших національностей і культур, поваги до творів мистецтва як суспільного надбання.

Батьки повинні поважати вибір дитини, підтримувати мистецькі уподобання, заохочувати до виготовлення спільних виробів різними художніми засобами (малювання, ліплення, аплікація). За допомогою батьків, вихователів діти долучаються до посиленої волонтерської та благодійної діяльності (виготовлення листівок, сувенірів, оберегів, виконання пісень, розповідання віршів і т. д).

**У пізнавально-дослідницькій діяльності** слід вчити дітей сприймати себе, як активного учасника і члена суспільства; формувати інтерес до пізнання природи рідного краю, своєї держави; ознайомлювати з навколишнім світом речей, людей; розвивати навички самопізнання через спілкування з людьми та практичну взаємодію зі світом.

Участь батьків полягає у тому, щоб залучити дитину до родинного дозвілля, соціальних проєктів, благодійних акцій, пошуку інформації та відповідей на запитання з урахуванням вікових особливостей та інтересів, уміти співпрацювати, відстоювати власну думку, домовлятися та узгоджувати, самостійно шукати способи вирішення завдання в різних життєвих ситуаціях.

Для досягнення результатів формування соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку потрібна тісна співпраця вихователів з батьками вихованців. Задля цієї мети має бути єдність виховних впливів на підростаюче покоління через такі пріоритетні форми як гра, колективні справи, спільна пошукова діяльність.

## **Список використаних джерел**

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція 2021р.) / [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro\\_novu\\_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf)
2. Формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку: основні завдання та шляхи їх реалізації [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://leleka.rv.ua/osoblyvosti-ta-zavdannya-formuvannya-social-no-gromadyans-koyi-kompetentnosti-doshkil-nyk-iv-za-vymogamy-onovlenogo-bkdo-grupova-konsul-taciya-dlya-vyhovatel.html>